

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.92/2017/7.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2017. május 4. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt és társa ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2016. december 15. napján kihirdetett 9.B.144/2016/30. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlott cselekményét egységesen, kizárólag testi sértés büntettének kísérleteként [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (6) bekezdés 1. fordulat] minősíti. E vádlott tekintetében a büntetés halmazati voltára utalást mellőzi és megállapítja, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata: fegyház.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

II. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma:.

A másodfokú eljárásban 35.000 (harmincezer) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet az állam visel.

Indokolás

A Debreceni Járásbíróság 65.B.1352/2015/19/VIII. számú áttételt elrendelő végzése nyomán a megismételt eljárást első fokon lefolytató Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt határozatával I. r. vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban korábbi Btk.) 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és d) pont] és testi sértés büntettének kísérlete [korábbi Btk. 170. § (6) bekezdés I. fordulat] miatt - mint többszörös visszaesőt - halmazati büntetésül 3 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra;

II. r. vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság büntette [az elbírálás idején hatályban lévő Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és e) pontjai] és testi sértés büntettének kísérlete [Btk.164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] - miatt halmazati büntetésül - 1 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy II. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának utólagos elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről - köztük az elkövetés eszközének elkobzásáról - és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen két irányban jelentettek be fellebbezést.

Az ügyész a nyilatkozattételre fenntartott három napon belül a vádlottak terhére, a büntetés súlyosítása érdekében élt jogorvoslattal, mely szerint a törvényszék a súlyosító és enyhítő körülmények mérlegelése során indokolatlanul tért el mindkét vádlott javára a büntetési tétel középértékétől, ami túlságosan enyhe büntetést eredményezett. Túlzott jelentőséget tulajdonított az enyhítő körülményeknek, mindezekkel szemben nem értékelte kellő nyomatékka a terhükre megállapítható súlyosító körülményeket. A kifejtettek alapján indítványozta, hogy a másodfokú bíróság I. r. vádlottat hosszabb tartamú fegyházbüntetésre ítélje, valamint a mellékbüntetés mértékét is ehhez igazodó tartamban állapítsa meg, míg II. r. vádlottal szemben hosszabb tartamú börtönbüntetést szabjon ki, és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését is hosszabb tartamban állapítsa meg.

I. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodsorban enyhítésért fellebbeztek, míg II. r. vádlott és védője tudomásul vették a törvényszék ítéletét.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.44/2017/2-II. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - a vádhatósági fellebbezést fenntartotta, míg I. r. vádlottra vonatkozóan bejelentett védelmi jogorvoslatot nem látta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le, megalapozott tényállást állapított meg, mely alapján okszerű következtetést vont a vádlottak bűnösségére. Ugyanakkor észrevételezte, miszerint I. r. vádlott terhére a természetes egység folytán kizárólag az életveszélyt okozó testi sértés büntetnének kísérlete róható, míg II. r. vádlott valójában tette a garázdaság büntetnének, az elsőfokú határozatban megállapított társtettesi minőség helyett. Ezért I. r. vádlottal szemben a bűnhalmazatra utalás is mellőzendő, míg szabadságvesztésének törvényes végrehajtási fokozatát fegyházban kell meghatározni. A kifejtettek alapján a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezést fenntartva, indokai szerint a minősítés és a büntetések körében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, I. r. vádlottal szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés és ehhez igazodó mértékű közügyektől eltiltás kiszabását, II. r. vádlottal szemben szintén a szabadságvesztés súlyosítását és a próbaidő magasabb tartamban történő megállapítását, egyéb részben a határozat helybenhagyását indítványozta.

I. r. vádlott védője a fellebbezés elsődleges iránya szerint részben egyes tanúvallomások értékelését kifogásolva, és az elsőfokú ítélet ténymegállapításait is vitatva, annak az álláspontjának adott hangot, hogy az életveszélyt okozó testi sértés büntetése kísérletének törvényi tényállási elemei nem valósultak meg, mert a feltárt alanyi és tárgyi tényezőkből nem lehet okszerű következtetést vonni arra, hogy a vádlott szándéka kiterjedt az életveszélyes eredményre. Erre figyelemmel I. r. vádlott felmentését indítványozta a testi épség elleni bűncselekmény vádja alól, s miután a garázdaság büntetében való bűnösség megállapítását nem kifogásolta, a büntetés lényeges enyhítését kérte.

Az elsőfokú határozattal szemben jogorvoslattal nem élő II. r. vádlott védője észrevételében az elsőfokon feltárt enyhítő körülmények nagyobb nyomatékára, a II. r. vádlott pedig az utolsó szó jogán beismerő vallomásra utalva az elsőfokú ítélet helybenhagyását tartották indokoltnak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetések kiszabását is.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása során csaknem minden tekintetben betartotta a perrendi szabályokat. Feltétlen, abszolút hatályon kívül helyezést eredményező eljárási hibát nem vétett, de olyan súlyú relatív szabálysértés sem rögzíthető, mely az érdemi felülbírálatot kizárta volna.

A bizonyítás törvényessége kapcsán viszont kiemelendő, hogy az elsőfokú bíróság az irányadó eljárási szabályok megsértésével vonta a bizonyítékok körébe, majd értékelte a felderítés szakaszában a rendőrhatalóság tagjaként intézkedő tanúvallomásainak, valamint az írásos jelentésük azon részeit, amelyek a vádlottak valamint a mentességi jogukkal élni kívánt hozzátartozó tanúk - - által elmondottakon alapultak (nyomozási irat 261-264, 437-441, 61-63. oldal, 29.sz. tárgyalási jegyzőkönyv 2-6. oldal).

Kétségtelen, hogy a rendőrség eljáró tagjai felé nincs törvényi kötelelem - a rendőrségi törvény, avagy a szolgálati szabályzat előírása alapján - olyan jellegű kioktatásra, melynek értelmében a rendőr által kikérdezett személy nem köteles vallani, illetve önmagát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolni. A már hosszabb ideje követett és egységes bírói gyakorlat szerint azonban, ha a nyomozó hatóság nem figyelmezteti az érintettet az önvádra kötelezés tilalmára illetőleg a hallgatás vagy vallomásmegtagadás jogára, úgy a hatóság által tőle szerzett és rendőri tanúvallomásokban megjelenő, illetve rendőri jelentésbe foglalt adatok a tárgyaláson nem értékelhetők bizonyítékként, arra tényállás nem alapítható, függetlenül az adott nyilatkozatok tartalmától (ÍH2005.136, Debreceni Ítéltábla Bf.II.159/2005/29, Bf.II.35/2015/5.).

Az önvádra kötelezés tilalma elvének érvényesülését az ítékezés abban az esetben is megköveteli, ha a később terheltté váló személyt a rendőrség a nyomozás elrendelése előtt nyilatkoztatja. Ezért az ítéltábla a Be. 78. § (4) bekezdés utolsó fordulatra figyelemmel az elsőfokú ítélet 14. oldal utolsó négy bekezdésében, a 15. oldal 3. bekezdésében és 16. oldal első bekezdés első mondatában foglaltakat mellőzte, melyek azonban azért nem hatottak ki a tényállás megalapozottságára, mert más, törvényesen beszerzett és értékelt bizonyíték - köztük a vádlottak alakszerű kihallgatása során, a perrendnek megfelelő figyelmeztetések tükrében megtett, ténybeli beismerő vallomása - alapján a tényállás kétséget kizáróan megállapítható volt. A kiemelés azonban a hivatkozott alapelv maradéktalan érvényesítése érdekében nem volt mellőzhető.

A törvényszék a vádbeli cselekményt érintően messzemenőig eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének, széles körben vett fel bizonyítást, és alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak kisebb részben volt hiányos és iratellenes (Be. 351. § (2) bekezdés b) és c) pontok).

E megalapozatlanság azonban csak részleges és nem súlyos, a másodfokú eljárásban az iratok tartama alapján kiküszöbölhető volt. Az ítéltábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogkörében a következők szerint helyesbíti és egészíti ki.

- Az elsőfokú ítélet 3. oldal 4. bekezdéséből *mellőzi* I. r. vádlott egyéb személyi adatai *ismeretlen voltára* utalást.
- I. r. vádlott az ítélet 3. oldal 5. bekezdésében rögzített korábbi 3 év tartamú börtönbüntetéséből - feltételes szabadság kedvezménye nélkül - a büntetés kitöltésével szabadult 2012. május 12. napján.
- A 4. oldal első bekezdésében írt elítélés tekintetében a jogerő napja helyesen 2014. június 24.

- A 4. oldal 3. bekezdésében az elsőfokú bíróságként eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság által hozott határozat száma: 2.B.XIV.31.583/2015/20.

- 5. oldal 7. bekezdés: II.r. vádlott *kis*-közepes erővel ütötte arcon I.r. vádlottat.

- A vádlottak a cselekmény idején közel azonos testalkatúak voltak. I. r. vádlott 180 cm magas és 100 kg körüli testsúlyú, míg II. r. vádlott 183 cm magas, és 83 kg volt a testsúlya.

I.r. vádlott személyi körülményeire megállapított tényeknél az egyéb adatok ismeretlen voltára utalás ténymegállapításnak nem tekinthető, ezért mellőzni kellett. A tényállásban ugyanis olyan tények szerepelhetnek, amelyek a múltban lezajlott eseményeket a mában a valóságnak megfelelően tükrözik. Egyes tények feltáratlan, vagy meg nem állapítható voltának tényállásba foglalása nem perrendszerű, másrészt jelen esetben büntetőjogi relevanciával sem bír.

A tényállás helyesbítésére és kiegészítésére I. r. vádlottra vonatkozóan beszerzett erkölcsi bizonyítvány és csatolt előéleti iratai, az elsőfokú bíróság által helytállóan aggálytalanként értékelt orvosszakértői megállapítások (Hat.122/2013.számú igazságügyi orvosszakértői vélemény, nyomozási irat 191. oldal, 30. számú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal), továbbá a vádlottak testalkatára felvett bizonyítás, az elfogadott korábbi terhelti vallomások alapján került sor. (Debreceni Járásbíróság 65.B.1352/2015/10. sz. tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal, 10. oldal).

A törvényszék az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat a logika szabályai szerint okszerűen értékelte. Számba vette a terheltek védekezését, a cselekményt észlelő más személyek tanúvallomását, a helyszín adatait, az ott feltalált elkövetési eszközt, mint fontos tárgyi bizonyítékot, az utóbbi vonatkozásában végzett bűnjelvizsgálat adatait, a terheltek által szerzett valós, és lehetséges sérülések kialakulását elemző igazságügyi orvosszakértői véleményeket, továbbá a releváns okirati bizonyítékokat is.

Kétségtelen, hogy elsősorban a személyi bizonyítási eszközökből származó egyes bizonyítékok eltértek egymástól lényeges, valamint részletkérdésekben is, azonban rövid idő alatt, nyilvános rendezvényen lezajló, csoportos verekedésnél ez igen gyakori. Az elsőfokú bíróság a bizonyítás körütekintő, gondos lefolytatása után helytállóan fogadott el egyes bizonyítékokat a tényállás alapjául és megfelelő indokkal vetett el olyan bizonyítékokat, vagy bizonyíték-részeket, melyek részben a személyi bizonyítás, részben a szakkérdéseket érintő bizonyítékok tükrében nem voltak megfelelő bizonyító erejűek. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét maradéktalanul teljesítette. Az eltérő tények megállapítását célzó védelmi fellebbezés a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadta a tényállást, mely annak megalapozottsága folytán a tényálláshoz kötöttség elvére figyelemmel eredményre nem vezethetett. (Be.351-352.§) Kiemeli az ítélet tábla, hogy ún. ténybírósnak a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló és értékelő, majd a büntetőjogilag releváns központi és átkötő tényeket megállapító elsőfokú bíróság minősül. Ennek elvi indoka, hogy a terhelő és mentő bizonyítékokat az elsőfokú bíróság mérlegeli a közvetlen megfigyelés és vizsgálat után. Amennyiben a bizonyítékok értékelése nem sérti a logika törvényeit, illetve a tényállás megalapozott, a másodfokú bíróság nem mérlegelheti felül az első bírói bizonyítékértékelést és a vádlott javára sem állapíthat meg eltérő tényállást. Jelen esetben a tényállás megalapozott, azaz az elsőfokú bíróság a bizonyítás perrendileg hibátlan lefolytatása után a tényállást a vád ténybeli keretei között, a valóságnak megfelelően helyesen, és a központi tényekre hiánytalanul állapította meg, ezért a tényállást támadó védelmi fellebbezés eljárásjogi okból nem lehetett eredményes.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen és törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és nagyrészt a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Az bejelentett védelmi fellebbezés irányára is tekintettel elsődlegesen azt szükséges leszögezni, hogy I. r. vádlott valóban nem hivatkozhat megalapozottan jogos védelmi helyzetre.

A Kúria 4/2013. számú Büntető jogegységi határozata I.1. pontjában rögzített kötelező iránymutatások szerint a Btk. 22. § (1) bekezdésében részletezett jogos védelem korlátait jelenti, hogy megtorlásként nem alkalmazható, a kölcsönös kihívás elfogadása mindkét fél számára a jogtalanság állapotát hozza létre, emellett a támadás kiprovokálása szintén megfosztja a védekezőt az elhárítás jogszerűségétől.

Jelen ügyben az irányadó tények alapján megállapítható, hogy a nyilvános szórakozóhelyen, rendezvény közben kirobbant kölcsönös tettelegesség során a vádlottak a jogtalanság talajára kerültek, így alappal a jogos védelemre, mint büntethetőségi akadályra nem hivatkozhatnak. Kétségtelen ugyanis, hogy az erőszakos cselekménysort I. r. vádlott indította el, amikor a italmérő pultja előtti területen a számottevő provokatív magatartást nem tanúsító méltányolható ok nélkül durva módon, a nyakánál fogva meglökte.

Amint arra a fellebbviteli főügyészség kifogástalanul utalt, a jogtalanság talajára került I. r. vádlottal szemben ekkor lépett fel II. r. terhelte, mégpedig úgy, hogy közben maga is a jogtalanság talajára helyezkedett. Ökölütése eredményeként került a földre I. r. vádlott, aki nem vitásan ezután a földön fekvő, kiszolgáltatott helyzetében, mások által folytatott bántalmazása közben vette elő kését, ám az elkövetés eszközét az ellene irányuló támadás megszakadásakor, később sem tette el, hanem végig magánál tartva kezdte el keresni II. r. vádlottat. A terheltek mindketten a megtorlás szándékával, kölcsönösen keresték egymást, majd a korábbi verekedést rövid időn belül dulakodással folytatták, így a kölcsönös kihívást elfogadva mindketten ismét a jogtalanság talajára kerültek. A megállapított tényállásból adódóan a vádlottakat ekkor egyértelműen támadó szándék, egyfajta elégtétel vezette, így a fentiekből eredő tettelegesség kifejtése mindkettejükénél a jogos védelmi helyzet hiányát hozta létre. I. r. vádlott késsel volt felfegyverkezve, az események során végig maga is erőszakos magatartást tanúsított, mind kezdetben, mind az eseménysor második felében provokatív volt, a megtorlás szándékával, mely körülmények egyértelműen kizárják a jogos védelmi helyzet fennállását (BH2004. 93., BH 2012. 140.). A terheltek javára ezen felül erős felindulás vagy ténybeli tévedés sem állapítható meg, mely okok miatt a másodfokú bíróság nem találta alaposnak a jogos védelemre hivatkozó védelmi érveket.

A törvényszék a Kúria 3/2013. számú Büntető jogegységi határozatában meghatározott szempontokat alapvetően helyesen vette figyelembe, melyeket az ítéletábra azzal a kiegészítéssel pontosít, hogy miután a vádlottak önhibájukból eredő ittas állapotban voltak, a III. számú Büntető Elvi Döntése értelmében ilyen esetben a tárgyi oldal jellemző sajátosságai alapján kell jogi következtetést levonni az elkövetők aktuális tudattartalmára és ezáltal a bűnösség formájára (BH2009. 3.).

Ezen felül szükséges kiemelni, hogy a hasra nagy erővel leadott szúrás ténye nemcsak az ügy áttételének szükségességét teremtette meg a magasabb hatáskörű bíróságra - utalva a Be. 16. § (1) bekezdésében írtakra -, hanem valójában annak alapos vizsgálatát is, hogy I. r. vádlott cselekménye a súlyos testi sértés büntettének kísérlete és életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete elhatárolása mellett minősülhet-e emberölés büntettének kísérletének.

Megállapítható, hogy ebben a körben a figyelembe vehető tárgyi oldali tényezők alapján nem tévedett az elsőfokú bíróság. Kétségtelen, hogy I.r. vádlott egy - 9 centiméter pengehosszúsága folytán nem vitásan - élet kioltására alkalmas késsel, nagy erővel támadott II. r. vádlott has tájékának irányába, azonban csak egy alkalommal adott le szúrást, közben ölési kijelentést nem tett és sérülés sem következett be, ezáltal nem állt fenn a halálos eredmény reális veszélye. Bár az eset összes körülményei körütekintő vizsgálatot igényeltek, az elkövető szándékát meghatározó tényezők ismeretében a másodfokú bíróság a törvényszékekkel egyezően arra az álláspontra jutott, hogy I. r. vádlott a testi épség megsértése kapcsán egyenes szándékkal járt el, míg az életveszélyes eredmény tekintetében szándéka eshetőleges volt. A késsel has tájékra szúrás egyértelműen egyenes testi sértési szándékot jelez, és az elkövető tudatában fel kellett merülnie annak is, hogy ilyen eszközzel - mivel a támadott testfelület létfontosságú hasi belső szerveket fed - életveszélyes sérülést okozhat. Az I. r. vádlott ebbe belenyugodva cselekedett. Ennek megfelelően nem igazolható, hogy szándéka akár eshetőleges formában a vádlott-társ életének kioltására irányult. Megjegyzendő, hogy a természetes szemlélet elsősorban a szívtájékra, nyaktájára leadott szúrást tekinti ölési cselekménynek. Miután pedig az életveszélyes eredmény olyan kívülálló ok folytán - nevezetesen a késpenge elakadása, eltörése következtében - maradt el, I. r. vádlott cselekménye súlyos testi sértés büntette kísérleteként nem volt értékelhető.

II. r. vádlott tudattartalmára vonatkozó első bírói következtetés pontosítást igényelt az testi épség elleni bűncselekmény tekintetében. Az irányadó tényállásból kitűnően a II. r. vádlott *kis-közepes* erővel, mindössze egy alkalommal ütötte meg arctájékán I. r. vádlottat. A bántalmazás módját, a célzott testfelületet figyelembe véve nem lehet kétséges, hogy a terhelt felismerte a tettegesség eredményeként a súlyos sérülés lehetőségét, ám további ütést nem adott le és a földre került vádlott-társ bántalmazását más módon sem folytatta tovább, így ítéleti bizonyossággal az eshetőleges szándékára lehet következtetni.

I. r. vádlott cselekményének külön garázdaság büntetteként történő minősítése nem felel meg az anyagi jognak. Az ítélet tábla e tekintetben a fellebbviteli főügyészség részéről kifejtettekkel értett egyet. A Kúria által hozott, a garázdaság halmazati kérdéseiről szóló 34. BK vélemény szerint bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy a rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve, hogy a testi sértés vagy a rongálás törvényi büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé. Az azonos helyen, azonos időpontban tanúsított, kihívóan közösségellenes, megbotránkoztatás vagy riadalom keltésére alkalmas erőszakos magatartásban kifejezésre jutó, összefüggő cselekménysor természetes egységet képez, függetlenül az erőszakos magatartás hatókörébe tartozó alanyok számától. Amennyiben ezen egységes cselekménysoron belüli erőszakos magatartás más bűncselekmény (testi sértés, rongálás) törvényi tényállását is kimeríti, a garázdaság és utóbbi bűncselekmények között alaki halmazat jön létre. Ha e más bűncselekmény a garázdaságnál súlyosabban büntetendő, a garázdaság szubszidiárius jellege folytán a halmazat kizárt, és az elkövető kizárólag a súlyosabb bűncselekmény miatt büntetendő (BH2015.54., Kúria Bfv.III.915/2014/5.).

A bírói gyakorlat akkor tartja megállapíthatónak a garázdaság és a súlyosabban minősülő testi sértés anyagi halmazatát, ha a garázdaság törvényi tényállása a súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett testi sértéstől függetlenül valósult meg (BH1984.171., BH2002.421.).

Amennyiben viszont a halmazatuk alaki, vagyis amikor ugyanazzal az elkövetési magatartással valósul meg a súlyosabban minősülő testi sértés és az enyhébb garázdaság, a bűnhalmazat nem mondható ki. A halmazat alaki vagy anyagi voltának helyes megítélésekor kiemelt vizsgálatot igényel tehát, hogy az irányadó tényállás figyelembe vételével a szóban forgó bűncselekmények

elkövetési magatartása elkülönült vagy azonos-e (BH1990.7., Debreceni Ítéltábla Bf.II.516/2014/24.).

Adott esetben a felülbírálat alapjaként elfogadott tényállás tükrében a vádlottak lényegében azonos motívumból fakadóan tanúsítottak nem vitásan kihívóan közösségellenes, riadalom keltésére alkalmas, személy elleni erőszakos magatartást. Bár a cselekménysor egyes történései térben és időben némileg külön folytak, az a külvilág számára nem volt egyértelműen értékelhető, arra a kifogástalanul értékelt bizonyítékok ismeretében maga az elsőfokú bíróság is akként utalt ítéletében, hogy gyakorlatilag valamennyi észlelő gyors lefolyású eseményekről tett említést (ítélet 17. oldal első bekezdés).

A cselekménysor valóban két fő részre tagolható, de egyazon motívumból fakadt, az elkövetés helye és ideje is szervesen összefügg. Nincs olyan konkrét időbeli és térbeli törés, mely alapján a cselekményt anyagi halmazatként értékelve, I. r. vádlott esetében külön megalapozná a garázdaság miatt is a büntetőjogi felelősségre vonást. A garázdaságnál súlyosabban minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete megvalósulása folytán ezért az alaki halmazat látszólagos, következésképp az ítéltábla I. r. vádlott cselekményét kizárólag életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérleteként minősítette.

Mindez nem érintette II. r. vádlott cselekményének minősítését, esetében a már felhívott 34. BK vélemény iránymutatásai szerint helytállónak bizonyult a törvényszék által elfoglalt álláspont. A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség észrevételével szemben az ítéltábla abban a törvényszékkel értett egyet, hogy II. r. vádlott a garázdaság büntettét a Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesként követte el. A társtettség megállapíthatóságának objektív feltétele a bűncselekmény közös megvalósítása. Ez az elkövetési magatartás - adott esetben a kihívóan közösségellenes erőszakos cselekmény - tanúsításában való együttes részvételt jelenti. További, szubjektív feltétel, hogy a tettestársak szándéka egyező legyen, tudatukban saját szándékuk mellett a társ szándékának is tükröződnie kell, valamint annak is, hogy együttes magatartásukkal, közösen valósítják meg a bűncselekményt. Mindez adott esetben II. r. vádlott tekintetében is megállapítható, függetlenül attól, hogy a verekedés egymással szemben álló felek között történt, hiszen egyaránt tudomással bírt I. r. vádlott és az összezapásba bekapcsolódó ismeretlen személyazonosságú további elkövetők által tanúsított magatartásról, e közben tanúsítva tényállásszerű magatartását.

A minősítés felülbírálatához tartozóan indokolt volt állást foglalni abban, hogy a Btk. 2. §-ában írtakra figyelemmel az elkövetés vagy elbírálás idején hatályos anyagi jogi rendelkezések kedvezőbbek-e a vádlottak számára. Az elsőfokú bíróság a hatályszabályok vizsgálatát is körültekintően végezte, mikor úgy találta, hogy I. r. vádlott vonatkozásában a főszabály szerint az elkövetéskor hatályos büntető törvényt, míg II. r. vádlottnál az elbíráláskor hatályos anyagi jogi szabályokat alkalmazza. Az ítéltábla a másodfokú eljárás alatt szintén elemezte az általános és különös részi törvényhelyeket, és egyetértett abban, hogy összhatásában I. r. vádlott vonatkozásában nem tekinthető enyhébbnek az új jogszabály, ám II. r. vádlott esetében igen. Így a törvényszék által elfoglalt álláspont helytállónak bizonyult, ám azzal a pontosítással, hogy a természetes egységként értékelt cselekmény miatt a halmazatra vonatkozó anyagi jogi szabályok felhívása nem lehetett irányadó az I. r. vádlott vonatkozásában. Miután azonban esetében a Btk. 35. § (2) bekezdése szerint nem teremthető meg a jogi alapja a törvényben meghatározottnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazásának, az új törvény alkalmazása kifejezetten hátrányosabb lett volna I. r. vádlott számára, ugyanis a Btk. 38. § (4) bekezdés a) pontja értelmében a feltételes szabadság lehetőségéből ki kellett volna zárni, s az elkövetés idején hatályos kódex nem tartalmazott ilyen kétségtelenül súlyosabb rendelkezést.

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket túlnyomórészt feltárta, ám azok köréből a kétszeres értékelés tilalmára figyelemmel - a korábbi Btk. 97. § (1) bekezdése előírásával felemelt büntetési tételkeret miatt - mellőzendő I. r. vádlott többszörös visszaesői minőségére történő utalás, valamint a fent kifejtettek miatt a társtetteség is. További súlyosító hatással jár viszont a garázda elkövetési mód (56. BK vélemény III/2. pont). II. r. vádlott tekintetében pedig enyhítő körülményt képez a testi épség elleni cselekmény eshetőleges szándékkal történő megvalósítása.

Az ítéletábra mindezek mellett is úgy találta, hogy az elsőfokú bíróság a bűncselekmények tárgyi súlyához, valamint az elkövetők személyi körülményeihez igazodó, a törvényi rendelkezéseknek megfelelő büntetést szabott ki, a büntetés kiszabása során figyelemmel volt az egyéniesítés szempontjaira is. A büntetések lényeges súlyosítása nem indokolt, és azok túl szigorúnak sem tekinthetők, ezért a súlyosításra és az enyhítésre irányuló jogorvoslatok sem vezethettek eredményre.

Ellenben alapos volt a fellebbviteli főügyészség érvelése annyiban, hogy a korábbi Btk. 42. § (3) bekezdése rendelkezéseit szem előtt tartva I. r. vádlott vonatkozásában nem a törvénynek megfelelően került meghatározásra a szabadságvesztés végrehajtási fokozata, és az elsőfokú bíróság sem adta indokát annak, hogy miért rendelkezett a törvény szerint irányadónál eggyel enyhébb, börtön fokozatról. Ezért az ítéletábra fenti törvényhely alapján kimondta, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, úgy találva, hogy a büntetés kiszabásánál irányadó körülmények - így I. r. vádlott személyisége, a bűncselekmény indítéka - nem teremtenek lehetőséget a korábbi Btk. 45. § (2) bekezdésében írt eggyel enyhébb végrehajtási fokozat meghatározására.

Az elsőfokú bíróság egyebekben törvényesen döntött a további, büntetőjogi felelősséghez közvetlenül és közvetetten kapcsolódó járulékos kérdésekben.

A kifejtettek alapján a Debreceni Ítéletábra a Debreceni Törvényszék ítéletét a szükséges részben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg további, a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással, helyes indokainál fogva helybenhagyta, a Be. 258. § (2) bekezdés b) pontjából következőleg rögzítve II. r. vádlott érvényes személyazonosító okmányának számát.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget az ítéletábra a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg, melyet a Be. 403. § (5) bekezdése értelmében az állam visel.

Debrecen, 2017. május 4.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró, Dr. Gömöri Olivér sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 9.B.144/2016/30. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és II. r. vádlottal szemben kiszabott, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Debrecen, 2017. május 4.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő